Gemeente Rotterdam

Feitenkaart

Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2014

Eind 2016 zijn de inkomensgegevens uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2014* van het CBS beschikbaar gekomen. Eerder verscheen daarover een Feitenkaart met inkomensgegevens over Rotterdam en haar gebieden en buurten; *deze* Feitenkaart bevat de vergelijkbare gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten. Onder 'regio' wordt daarbij verstaan het gebied van de voormalige stadsregio.

Het Regionaal Inkomens Onderzoek is voornamelijk gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst en is opgebouwd vanuit de integrale basisregistraties Bevolking, Huishoudens en Inkomen. De gegevens hieruit vormen de meest recente betrouwbare gegevens over de inkomenssituatie in Rotterdam en elders in Nederland.
Eerder bracht OBI een Feitenkaart uit met inkomensgegevens over 2014 over Rotterdam en haar gebieden en buurten (*Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam op gebieds- en buurtniveau 2014*); de voorliggende Feitenkaart bevat overeenkomstige gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten (plus die over Amsterdam, Den Haag, Utrecht en heel Nederland).
De gegevens uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2015* zullen waarschijnlijk eind 2017 verschijnen.

Deze Feitenkaart kent als inkomensbegrip het 'besteedbaar inkomen' volgens de definitie van het CBS. Dit komt ruwweg overeen met het intuïtieve begrip netto-inkomen (loon/uitkering/pensioen minus belasting en sociale premies), met dien verstande dat voor eigenaar-bewoners een economische huurwaarde bijgeteld, en betaalde hypotheekrente afgetrokken is. Ook is Kinderbijslag en Huurtoeslag meegeteld, en worden ziektekostenpremies in mindering gebracht; i.h.b. ook een gemiddelde basisverzekeringspremie en het verplichte eigen risico Zvw.
Voor de interpretatie van de gegevens op deze Feitenkaart is de precieze inkomensdefinitie echter niet zo van belang: de inkomensgegevens dienen immers vooral geïnterpreteerd te worden door middel van onderlinge vergelijking.

Deze Feitenkaart beperkt zich, tenzij anders aangegeven, tot de inkomens van *particuliere* huishoudens; dat wil zeggen dat studentenhuishoudens en zogeheten institutionele huishoudens (personen in instellingen, instituten en tehuizen) *niet* zijn meegeteld.

In de nu volgende tabellen is geheimhouding toegepast ('x') als het aantal inwoners minder is dan 200 of het aantal huishoudens minder dan 70; voor kleinere gebieden is het risico van onthulling van individuele gegevens te groot. Voorts zijn om technische redenen enkele gegevens onbekend; deze zijn aangegeven met een '.'.

De belangrijkste ontwikkelingen op regionaal niveau: de inkomensverdeling verandert nauwelijks, al neemt het aandeel allerlaagste inkomens wel toe:

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Gemiddeld huishoudensinkomen x 1.000	€ 34,1	€ 32,9	€ 32,6	€ 32,3	€ 32,3	€ 32,5	€ 32,2	€ 31,5	€ 29,4
Laag huishoudensinkomen[1]	45,1%	45,1%	45,2%	45,3%	45,3%	45,1%	45,4%	45,5%	45,6%
Midden huishoudensinkomen[1]	37,1%	37,0%	36,9%	37,0%	37,0%	37,0%	37,1%	37,0%	36,9%
Hoog huishoudensinkomen[1]	17,8%	17,9%	17,8%	17,7%	17,7%	17,9%	17,5%	17,5%	17,4%
Huishoudens tot 110% sociaal minimum	16,7%	16,3%	15,8%	15,3%	14,6%	14,0%	13,2%	13,9%	14,7%
Huish. onder armoedegrens CBS/SCP	13,7%	13,9%	12,8%	11,2%	10,5%	9,8%	9,6%	9,8%	11,9%
Huishoudens met arbeid als hoofdbron	61,2%	61,8%	62,4%	63,0%	63,4%	63,5%	64,1%	63,4%	62,1%

[1]): Onderste 40% respectievelijk middelste 40% respectievelijk bovenste 20% van de landelijke inkomensverdeling.

Gemiddeld inkomen per huishouden

Onderstaande tabel bevat de gemiddelde inkomens per huishouden in 2014 en in de zes jaar daarvóór.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden	Idem in 2013	Idem in 2012	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008
Albrandswaard	9.940	€ 44.900	€ 43.400	€ 42.700	€ 42.200	€ 42.400	€ 43.200	€ 42.700
Barendrecht	18.380	€ 44.500	€ 42.300	€ 41.600	€ 41.200	€ 41.200	€ 41.200	€ 41.100
Bernisse			€ 39.900	€ 39.700	€ 39.300	€ 39.400	€ 39.200	€ 38.600
Brielle	7.300	€ 40.200	€ 39.000	€ 38.100	€ 37.800	€ 38.000	€ 38.600	€ 38.400
Capelle aan den IJssel	29.730	€ 35.800	€ 34.600	€ 34.700	€ 34.500	€ 34.700	€ 35.200	€ 34.500
Hellevoetsluis	16.960	€ 38.100	€ 37.000	€ 36.500	€ 36.200	€ 36.000	€ 36.100	€ 35.800
Krimpen aan den IJssel	12.000	€ 39.100	€ 37.900	€ 37.700	€ 37.300	€ 37.700	€ 38.300	€ 38.400
Lansingerland	21.920	€ 46.700	€ 44.300	€ 43.900	€ 42.900	€ 43.000	€ 42.200	€ 42.600
Maassluis	14.290	€ 35.500	€ 34.400	€ 34.200	€ 34.100	€ 34.000	€ 34.500	€ 34.900
Nissewaard	38.000	€ 35.800						
Ridderkerk	20.190	€ 36.000	€ 34.600	€ 34.700	€ 34.400	€ 34.600	€ 34.600	€ 34.600
Rotterdam	288.070	€ 31.000	€ 29.900	€ 29.600	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.400	€ 29.200
Rozenburg							€ 33.900	€ 33.600
Schiedam	34.890	€ 32.000	€ 31.200	€ 31.000	€ 30.900	€ 31.000	€ 31.000	€ 30.600
Spijkenisse			€ 34.200	€ 34.000	€ 34.100	€ 33.900	€ 34.100	€ 33.800
Vlaardingen	33.400	€ 32.600	€ 31.700	€ 31.700	€ 31.500	€ 31.200	€ 31.600	€ 31.000
Westvoorne	6.310	€ 45.500	€ 43.100	€ 42.800	€ 42.100	€ 43.200	€ 43.100	€ 44.000
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**€ 37.400**	**€ 36.100**	**€ 35.900**	**€ 35.600**	**€ 35.600**	**€ 35.700**	**€ 35.500**
Rotterdam	288.070	€ 31.000	€ 29.900	€ 29.600	€ 29.300	€ 29.300	€ 29.400	€ 29.200
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**€ 34.100**	**€ 32.900**	**€ 32.600**	**€ 32.300**	**€ 32.300**	**€ 32.500**	**€ 32.200**
Amsterdam	399.920	€ 33.200	€ 31.800	€ 31.400	€ 30.800	€ 30.700	€ 30.700	€ 30.600
's-Gravenhage	233.430	€ 33.300	€ 32.100	€ 31.800	€ 31.600	€ 31.500	€ 31.600	€ 31.500
Utrecht	140.300	€ 36.300	€ 35.000	€ 34.300	€ 33.900	€ 33.800	€ 34.100	€ 33.600
Nederland	**7.272.770**	**€ 36.200**	**€ 34.800**	**€ 34.500**	**€ 34.200**	**€ 34.300**	**€ 34.300**	**€ 34.300**

Het gemiddelde besteedbaar huishoudensinkomen lag in de Rotterdamse regio in 2014 zo'n 6% lager dan elders in Nederland: € 34.100, terwijl het landelijk € 36.200 bedroeg. In Rotterdam lag het nóg een stuk lager (€ 31.000); elders in de regio een stuk hoger (€ 37.400).
Bijna overal in de regio nam het gemiddelde huishoudensinkomen in 2014 (nominaal) met meer dan duizend euro toe; in de totale regio met zo'n € 1.200. Landelijk bedroeg de toename zo'n € 1.400.

Ongeveer de helft van de totale ontwikkeling van het gemiddelde hing in 2014 overigens samen met een eenmalig verlaagd belastingtarief voor dividend uit aanmerkelijk belang waardoor aanmerkelijk-belanghouders (doorgaans directeuren-grootaandeelhouders) zichzelf in 2014 extra dividend hebben uitgekeerd (en in 2013 juist minder).

Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2014

Om de besteedbaar inkomens van diverse typen huishoudens beter vergelijkbaar te maken, bevat het Regionaal Inkomens Onderzoek ook zogeheten gestandaardiseerde inkomens: het besteedbaar inkomen, gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. (Een groter huishouden heeft immers een hoger inkomen nodig dan een kleiner huishouden om op een vergelijkbaar welvaartniveau te komen.) Voor een stad als Rotterdam met zijn grote aantallen kleine huishoudens vormt zo'n gecorrigeerd inkomensbegrip zuiverder vergelijkingsmateriaal met elders dan louter de hoogte van een huishoudensinkomen.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Huishoudens-inkomen, gestandaar-diseerd[1]	Idem in 2013	Idem in 2012	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008
Albrandswaard	9.940	€ 30.200	€ 29.200	€ 28.700	€ 28.300	€ 28.400	€ 29.100	€ 28.500
Barendrecht	18.380	€ 29.400	€ 28.000	€ 27.600	€ 27.300	€ 27.300	€ 27.200	€ 27.300
Bernisse			€ 27.200	€ 27.000	€ 26.700	€ 26.600	€ 26.400	€ 26.000
Brielle	7.300	€ 28.300	€ 27.400	€ 26.700	€ 26.400	€ 26.600	€ 26.800	€ 26.600
Capelle aan den IJssel	29.730	€ 25.500	€ 24.600	€ 24.600	€ 24.400	€ 24.500	€ 24.900	€ 24.300
Hellevoetsluis	16.960	€ 26.700	€ 25.800	€ 25.500	€ 25.200	€ 25.000	€ 24.900	€ 24.600
Krimpen aan den IJssel	12.000	€ 26.800	€ 25.900	€ 25.800	€ 25.400	€ 25.700	€ 26.000	€ 26.100
Lansingerland	21.920	€ 30.400	€ 28.900	€ 28.700	€ 28.000	€ 28.100	€ 27.700	€ 27.800
Maassluis	14.290	€ 25.100	€ 24.300	€ 24.100	€ 24.000	€ 23.900	€ 24.100	€ 24.300
Nissewaard	38.000	€ 25.200						
Ridderkerk	20.190	€ 25.300	€ 24.400	€ 24.400	€ 24.100	€ 24.300	€ 24.200	€ 24.200
Rotterdam	288.070	€ 22.900	€ 22.100	€ 21.900	€ 21.700	€ 21.700	€ 21.800	€ 21.600
Rozenburg							€ 23.900	€ 23.600
Schiedam	34.890	€ 23.100	€ 22.400	€ 22.300	€ 22.200	€ 22.200	€ 22.300	€ 22.000
Spijkenisse			€ 24.100	€ 23.900	€ 23.900	€ 23.700	€ 23.700	€ 23.400
Vlaardingen	33.400	€ 23.600	€ 22.900	€ 22.900	€ 22.700	€ 22.500	€ 22.700	€ 22.300
Westvoorne	6.310	€ 31.800	€ 30.100	€ 29.800	€ 29.400	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.200
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**€ 26.100**	**€ 25.200**	**€ 25.000**	**€ 24.700**	**€ 24.700**	**€ 24.800**	**€ 24.600**
Rotterdam	288.070	€ 22.900	€ 22.100	€ 21.900	€ 21.700	€ 21.700	€ 21.800	€ 21.600
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**€ 24.400**	**€ 23.600**	**€ 23.400**	**€ 23.100**	**€ 23.100**	**€ 23.300**	**€ 23.000**
Amsterdam	399.920	€ 25.300	€ 24.200	€ 24.000	€ 23.600	€ 23.500	€ 23.500	€ 23.500
's-Gravenhage	233.430	€ 24.300	€ 23.500	€ 23.300	€ 23.200	€ 23.200	€ 23.300	€ 23.200
Utrecht	140.300	€ 26.300	€ 25.400	€ 25.000	€ 24.700	€ 24.700	€ 24.800	€ 24.400
Nederland	**7.272.770**	**€ 25.400**	**€ 24.400**	**€ 24.200**	**€ 23.900**	**€ 23.900**	**€ 24.000**	**€ 23.900**

[1]): Gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden.

Het eerder gepresenteerde lage gemiddelde huishoudensinkomen geeft met name voor Rotterdam een wat vertekend beeld, omdat Rotterdam zo veel kleine huishoudens kent. Als rekening wordt gehouden met verschillen in grootte en samenstelling van de huishoudens, zijn de verschillen een stuk minder groot.
Ook op deze wijze bezien is het gemiddelde huishoudensinkomen in Rotterdam, in de rest van de regio en landelijk in 2014 (nominaal) relatief flink toegenomen.

Lage, midden- en hoge huishoudensinkomens

Aan de hand van de verdeling van huishoudensinkomens kunnen lage-, midden- en hoge-inkomensgroepen worden gedefinieerd. Gangbaar is, dat de onderste 40% van de landelijke inkomensverdeling als 'laag', de bovenste 20% als 'hoog', en de rest als 'midden' wordt beschouwd. Ruwweg komt de grens tussen 'laag' en 'midden' ongeveer overeen met het besteedbaar inkomen van een kostwinner met een modaal inkomen (in 2014 € 35.000 bruto per jaar) en twee kinderen ("Jan Modaal").

De term 'laag inkomen' zorgt overigens nog al eens voor verwarring, omdat hij bij meerdere definities wordt gebruikt; ook door het CBS zelf. Zo gebruiken CBS en SCP de term 'laag inkomen' ook voor inkomens onder de welvaartsvaste armoedegrens die verderop in deze Feitenkaart aan de orde komt, en wordt in de volkshuisvesting nóg weer een andere definitie voor lage inkomens gehanteerd (zie de jaarlijkse OBI-Feitenkaarten *Aandachtsgroepen volkshuisvestingsbeleid Rotterdam en regio*).

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Laag: onderste 40% (tot € 25.700)	Midden: middelste 40% (tot € 49.300)	Hoog: bovenste 20% (v.a. € 49.300)
Albrandswaard	9.940	26%	40%	34%
Barendrecht	18.380	25%	42%	33%
Brielle	7.300	30%	44%	26%
Capelle aan den IJssel	29.730	41%	39%	20%
Hellevoetsluis	16.960	33%	43%	24%
Krimpen aan den IJssel	12.000	34%	43%	23%
Lansingerland	21.920	24%	40%	36%
Maassluis	14.290	38%	43%	19%
Nissewaard	38.000	37%	43%	20%
Ridderkerk	20.190	39%	43%	19%
Rotterdam	288.070	52%	34%	14%
Schiedam	34.890	48%	37%	15%
Vlaardingen	33.400	46%	39%	15%
Westvoorne	6.310	30%	39%	31%
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**37%**	**41%**	**22%**
Rotterdam	288.070	52%	34%	14%
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**45%**	**37%**	**18%**
Amsterdam	399.920	50%	33%	17%
's-Gravenhage	233.430	49%	34%	17%
Utrecht	140.300	42%	36%	23%
Nederland	**7.272.770**	**40%**	**40%**	**20%**

De inkomensverdeling in de Rotterdamse regio in 2014 verschilt niet wezenlijk met die in de voorgaande jaren. (Zie hierover ook het Nawoord.) Net als vorig jaar heeft 45% van de huishoudens een inkomen waarmee het tot de "onderste" 40% van Nederland behoort, behoort 18% tot de "bovenste" 20% en behoort de overige 37% tot de middelste 40%. De middelste categorie nam vergeleken met 2013 met 0,1%-punt toe, en de hoogste met 0,1%-punt af.
De middeninkomens, maar vooral de hoge inkomens, komen in Rotterdam veel minder vaak voor dan landelijk, en elders in de regio wat vaker. Het zijn vooral de kleinere gemeenten waar relatief weinig lage inkomens, en relatief veel hoge inkomens voorkomen.

Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2014

Een verdeling van gestandaardiseerde inkomens levert weer wat zuiverder vergelijkingsmateriaal.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Laag: onderste 40% (tot € 19.800)	Midden: middelste 40% (tot € 32.100)	Hoog: bovenste 20% (v.a. € 32.100)
Albrandswaard	9.940	27%	41%	33%
Barendrecht	18.380	26%	43%	30%
Brielle	7.300	29%	42%	29%
Capelle aan den IJssel	29.730	39%	39%	21%
Hellevoetsluis	16.960	34%	42%	25%
Krimpen aan den IJssel	12.000	35%	42%	23%
Lansingerland	21.920	25%	42%	33%
Maassluis	14.290	37%	43%	19%
Nissewaard	38.000	36%	43%	20%
Ridderkerk	20.190	38%	43%	19%
Rotterdam	288.070	51%	33%	16%
Schiedam	34.890	47%	37%	16%
Vlaardingen	33.400	44%	40%	16%
Westvoorne	6.310	28%	38%	34%
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**37%**	**41%**	**22%**
Rotterdam	288.070	51%	33%	16%
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**44%**	**37%**	**19%**
Amsterdam	399.920	47%	32%	22%
's-Gravenhage	233.430	48%	33%	19%
Utrecht	140.300	38%	37%	25%
Nederland	**7.272.770**	**40%**	**40%**	**20%**

Op deze wijze heeft 44% van de huishoudens in de regio een inkomen waarmee het tot de "onderste" 40% van Nederland behoort, 37% een inkomen waarmee het tot de "middelste" 40% behoort en 19% een inkomen waarmee het tot de "bovenste" 20% behoort. De onderste categorie nam vergeleken met 2013 met 0,2%-punt toe, en de andere twee namen met 0,1%-punt af.
En ook nu heeft Rotterdam meer lage en minder hoge inkomens terwijl in de rest van de regio juist wat minder lage en wat meer hoge inkomens voorkomen. En ook nu is in de *totale* regio de balans negatief, doch minder sterk dan vóór de standaardisering, omdat de standaardisering het negatieve Rotterdamse beeld wat nuanceert. (Rotterdam heeft immers relatief veel kleine huishoudens.)

Inkomens tot 110% van het sociaal minimum

Het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2014* bevat ook gegevens over aantallen huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (bijstands- dan wel AOW-niveau). In Rotterdam is dit tegenwoordig de inkomensgrens van het minimabeleid. Let wel: net als elders in deze Feitenkaart betreft het hier inkomens op jaarbasis; huishoudens die ook een deel van het jaar een hoger inkomen hadden, zijn hier dus niet inbegrepen.

	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15[1]	Tot 110% van het sociaal minimum	Idem als perc.	Idem in 2013	Idem in 2012	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006
Albrandswaard	9.820	670	7%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Barendrecht	18.140	1.180	7%	6%	7%	6%	6%	6%	5%	6%	5%
Bernisse				6%	6%	6%	6%	5%	5%	5%	6%
Brielle	7.190	560	8%	8%	8%	7%	7%	7%	6%	6%	7%
Capelle aan den IJssel	28.950	3.950	14%	13%	12%	12%	11%	11%	10%	10%	11%
Hellevoetsluis	16.750	1.690	10%	10%	9%	9%	9%	7%	7%	8%	9%
Krimpen aan den IJssel	11.830	1.010	9%	8%	8%	8%	7%	7%	6%	6%	7%
Lansingerland	21.670	1.460	7%	7%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%
Maassluis	14.050	1.550	11%	11%	11%	10%	10%	8%	8%	9%	10%
Nissewaard	37.360	4.210	11%								
Ridderkerk	19.920	1.790	9%	9%	8%	8%	7%	7%	6%	7%	8%
Rotterdam	276.280	60.790	22%	22%	21%	20%	20%	20%	18%	19%	20%
Rozenburg								7%	6%	6%	6%
Schiedam	33.630	5.310	16%	15%	15%	14%	14%	13%	12%	13%	13%
Spijkenisse				12%	11%	10%	10%	9%	8%	8%	9%
Vlaardingen	32.310	4.610	14%	13%	13%	13%	12%	11%	11%	11%	12%
Westvoorne	6.220	470	8%	7%	7%	7%	7%	7%	5%	7%	8%
Stadsregio excl. Rotterdam	**257.840**	**28.460**	**11%**	**11%**	**10%**	**10%**	**9%**	**9%**	**8%**	**9%**	**9%**
Rotterdam	276.280	60.790	22%	22%	21%	20%	20%	20%	18%	19%	20%
Stadsregio incl. Rotterdam	**534.120**	**89.250**	**17%**	**16%**	**16%**	**15%**	**15%**	**14%**	**13%**	**14%**	**15%**
Amsterdam	381.830	78.250	20%	20%	20%	20%	19%	19%	18%	18%	19%
's-Gravenhage	223.500	43.560	19%	19%	19%	18%	17%	16%	16%	16%	17%
Utrecht	135.920	18.680	14%	14%	13%	13%	12%	11%	11%	12%	12%
Nederland	**7.119.100**	**885.650**	**12%**	**12%**	**12%**	**11%**	**11%**	**10%**	**10%**	**10%**	**11%**

[1]): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

17% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2014 een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum: 22% in Rotterdam, en 11% elders in de regio. Landelijk was dit 12%. In Rotterdam gaat het hier om 60.790 huishoudens, elders in de regio om nog eens 28.460 huishoudens, dus in de totale regio om 89.250 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden). De grootste “risicogroepen” zijn eenoudergezinnen en alleenstaanden tot 65 jaar, en niet-westerse allochtonen.
Landelijk zowel als in de Rotterdamse regio zowel als in Rotterdam zelf nam het aandeel huishoudens met een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum wederom heel licht toe. In Rotterdam zowel als elders in de regio was sprake van een toename met 0,4%-punt; landelijk bedroeg de toename 3%-punt.

Huishoudens met langdurig een inkomen tot 110% van het sociaal minimum

Een groot deel van deze huishoudens heeft een dergelijk laag inkomen al meerdere jaren achtereen. Onderstaande tabel, overigens gebaseerd op eigen berekeningen van OBI op de inkomensbestanden van het CBS, laat dit zien.

	Aantal mee-getelde huish. 1-1-'15[1]	Aantal mee-getelde personen 1-1-'15	Huish. tot 110% van het sociaal minimum	Eén jaar zo'n inkomen	Al 2 jaar zo'n inkomen	Al 3 jaar zo'n inkomen	Al ten minste 4 jaar zo'n inkomen			
							Aantal	% van huish. met zo'n inkomen	% van alle huis-houdens	Per-sonen in die huis-houdens
Albrandswaard	9.820	24.020	670	170	140	x	320	48%	3%	560
Barendrecht	18.140	46.210	1.180	300	270	80	520	44%	3%	950
Brielle	7.190	15.990	560	130	140	x	250	45%	4%	430
Capelle aan den IJssel	28.950	63.010	3.950	820	860	250	2.030	51%	7%	3.360
Hellevoetsluis	16.750	37.810	1.690	390	400	90	820	48%	5%	1.250
Krimpen aan den IJssel	11.830	27.990	1.010	240	210	40	520	52%	4%	880
Lansingerland	21.670	56.780	1.460	380	340	90	640	44%	3%	1.210
Maassluis	14.050	31.140	1.550	290	360	80	820	53%	6%	1.440
Nissewaard	37.360	82.520	4.210	890	900	230	2.190	52%	6%	3.610
Ridderkerk	19.920	43.920	1.790	400	430	100	860	48%	4%	1.390
Rotterdam	276.280	561.490	60.790	10.380	12.550	3.710	34.150	56%	12%	57.240
Schiedam	33.630	71.650	5.310	1.190	1.150	330	2.640	50%	8%	4.670
Vlaardingen	32.310	67.840	4.610	1.000	970	300	2.330	51%	7%	3.930
Westvoorne	6.220	13.720	470	130	110	x	200	42%	3%	320
Stadsregio excl. Rotterdam	**257.840**	**582.590**	**28.460**	**6.310**	**6.280**	**1.710**	**14.150**	**50%**	**5%**	**23.980**
Rotterdam	276.280	561.490	60.790	10.380	12.550	3.710	34.150	56%	12%	57.240
Stadsregio incl. Rotterdam	**534.120**	**1.144.080**	**89.250**	**16.690**	**18.840**	**5.420**	**48.300**	**54%**	**9%**	**81.220**
Amsterdam	381.830	729.760	78.250	14.830	15.760	5.180	42.480	54%	11%	66.970
's-Gravenhage	223.500	465.600	43.560	8.360	9.790	2.890	22.530	52%	10%	37.560
Utrecht	135.920	287.740	18.680	4.450	4.220	1.170	8.840	47%	7%	14.970
Nederland	**7.119.100**	**15.928.420**	**885.650**	**190.810**	**198.180**	**53.170**	**443.420**	**50%**	**6%**	**718.820**

Bron: CBS, bewerking OBI.

[1]): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

Interpretatie: Het betreft hier hoofden van huishoudens die ook in de eerdere achtereenvolgende jaren tot een dergelijk soort huishouden behoorden met een dergelijk inkomen; ongeacht de vraag of dat huishouden toen op de zelfde manier samengesteld was, en ongeacht waar in Nederland men toen woonde.

48.300 huishoudens in de Rotterdamse regio hadden in 2014 al ten minste vier jaar lang een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum: 34.150 huishoudens in Rotterdam, en 14.150 huishoudens elders in de regio. Landelijk waren dit er 443.420.
In Rotterdam gaat het hier om 57.240 personen, elders in de regio om nog eens 23.980 personen, dus in de totale regio om 81.220 personen. Landelijk gaat het hier om 718.820 personen.
Van de huishoudens in de Rotterdamse regio die in 2014 een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum hadden, had dus 54% zo'n inkomen al ten minste vier jaar lang: 56% in Rotterdam, en 50% elders in de regio. Landelijk was dit 50%. Van *alle* huishoudens is dit in Rotterdam 12%, elders in de regio 5%, in de totale regio 9% en landelijk 6%.

Inkomens onder de welvaartsvaste armoedegrens van CBS en SCP

Het Regionaal Inkomens Onderzoek bevat ook gegevens over aantallen huishoudens met een inkomen onder een per type huishouden verschillende lage-inkomensgrens die door het CBS al jaren wordt gehanteerd als een welvaartsvaste armoedegrens; bijvoorbeeld in de periodieke *Armoedemonitor* van SCP en CBS. (Inmiddels opgevolgd door de publicatiereeks *Lage inkomens, armoede en kans op uitsluiting*.) Deze wat abstracte grens is gebaseerd op de koopkracht van een alleenstaande met een bijstandsuitkering in 1979. Deze armoedegrens ligt niet ver van het sociaal minimum; voor de meeste soorten huishoudens ligt het sociaal minimum iets *onder* deze armoedegrens, maar sinds 2007 ligt het sociaal minimum voor bejaarden er iets *boven* (zoals dat ook van 2006 tot 2013 voor een-oudergezinnen met één kind het geval was).

	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'15[1]	Onder de armoede-grens	Idem als perc.	Idem in 2013	Idem in 2012	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006
Albrandswaard	9.820	520	5%	5%	5%	4%	4%	3%	4%	4%	5%
Barendrecht	18.140	930	5%	5%	5%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
Bernisse				5%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	5%
Brielle	7.190	450	6%	7%	6%	5%	5%	5%	5%	5%	7%
Capelle aan den IJssel	28.950	3.160	11%	11%	10%	8%	8%	7%	7%	7%	8%
Hellevoetsluis	16.750	1.260	8%	8%	7%	6%	6%	5%	5%	5%	6%
Krimpen aan den IJssel	11.830	740	6%	6%	6%	5%	5%	4%	4%	4%	5%
Lansingerland	21.670	1.180	5%	6%	5%	5%	4%	4%	4%	4%	5%
Maassluis	14.050	1.250	9%	10%	9%	8%	7%	6%	5%	6%	8%
Nissewaard	37.360	3.360	9%								
Ridderkerk	19.920	1.340	7%	7%	6%	5%	5%	5%	4%	5%	6%
Rotterdam	276.280	50.470	18%	19%	17%	15%	14%	14%	13%	13%	16%
Rozenburg								5%	4%	5%	5%
Schiedam	33.630	4.420	13%	13%	12%	11%	10%	9%	9%	9%	11%
Spijkenisse				9%	8%	7%	7%	6%	6%	6%	7%
Vlaardingen	32.310	3.690	11%	11%	10%	9%	8%	8%	8%	8%	9%
Westvoorne	6.220	350	6%	6%	5%	5%	4%	5%	4%	5%	7%
Stadsregio excl. Rotterdam	**257.840**	**22.650**	**9%**	**9%**	**8%**	**7%**	**6%**	**6%**	**6%**	**6%**	**7%**
Rotterdam	276.280	50.470	18%	19%	17%	15%	14%	14%	13%	13%	16%
Stadsregio incl. Rotterdam	**534.120**	**73.120**	**14%**	**14%**	**13%**	**11%**	**10%**	**10%**	**10%**	**10%**	**12%**
Amsterdam	381.830	67.970	18%	18%	17%	15%	14%	14%	14%	14%	17%
's-Gravenhage	223.500	38.390	17%	18%	16%	14%	13%	12%	12%	12%	14%
Utrecht	135.920	16.810	12%	13%	12%	10%	9%	9%	9%	9%	10%
Nederland	**7.119.100**	**722.170**	**10%**	**10%**	**9%**	**8%**	**8%**	**7%**	**7%**	**7%**	**9%**

[1]): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

14% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2014 een inkomen onder deze armoedegrens: 18% in Rotterdam, en 9% elders in de regio. Landelijk was dit 10%. De grootste “risicogroepen” zijn een-oudergezinnen en alleenstaanden tot 65 jaar, en niet-westerse allochtonen.
In Rotterdam gaat het hier om 50.470 huishoudens, elders in de regio om nog eens 22.650 huishoudens, dus in de totale regio om 73.120 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden).
Het aantal huishoudens onder deze armoedegrens is zowel in Rotterdam als elders in de regio de laatste jaren flink toegenomen, maar aan die stijging is nu een einde gekomen. In Rotterdam nam het met 0,4%-punt af, elders in de regio bleef het relatief gelijk en in de totale regio was daardoor sprake van een afname met 0,2%-punt. Landelijk was eveneens sprake van een afname met 0,2%-punt.

Huishoudens met inkomen naar belangrijkste bron

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel huishoudens in 2014 loon of winst (als zelfstandige), pensioen of een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste bron van inkomen hadden. De kleine restcategorie 'overig' bestaat met name uit huishoudens die een andersoortige uitkering, voorziening of overdrachtsinkomen hadden; huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron worden door het CBS meegeteld bij de zelfstandigen.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Loon of winst[1]	Pensioen	Werkloos/bijstand of arbeidsongeschikt	Overig
Albrandswaard	9.940	6.920 = 70%	2.420 = 24%	500 = 5%	100 = 1%
Barendrecht	18.380	12.850 = 70%	4.450 = 24%	940 = 5%	140 = 1%
Brielle	7.300	4.690 = 64%	2.140 = 29%	390 = 5%	80 = 1%
Capelle aan den IJssel	29.730	18.310 = 62%	7.650 = 26%	3.240 = 11%	530 = 2%
Hellevoetsluis	16.960	10.800 = 64%	4.620 = 27%	1.330 = 8%	210 = 1%
Krimpen aan den IJssel	12.000	7.150 = 60%	4.040 = 34%	680 = 6%	130 = 1%
Lansingerland	21.920	16.150 = 74%	4.660 = 21%	960 = 4%	150 = 1%
Maassluis	14.290	8.480 = 59%	4.370 = 31%	1.260 = 9%	180 = 1%
Nissewaard	38.000	23.980 = 63%	9.850 = 26%	3.530 = 9%	640 = 2%
Ridderkerk	20.190	12.000 = 59%	6.690 = 33%	1.280 = 6%	220 = 1%
Rotterdam	288.070	170.740 = 59%	62.830 = 22%	48.120 = 17%	6.380 = 2%
Schiedam	34.890	21.790 = 62%	8.320 = 24%	4.110 = 12%	670 = 2%
Vlaardingen	33.400	19.650 = 59%	9.610 = 29%	3.580 = 11%	560 = 2%
Westvoorne	6.310	3.770 = 60%	2.230 = 35%	250 = 4%	x
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**166.540 = 63%**	**71.050 = 27%**	**22.050 = 8%**	**3.670 = 1%**
Rotterdam	288.070	170.740 = 59%	62.830 = 22%	48.120 = 17%	6.380 = 2%
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**337.280 = 61%**	**133.880 = 24%**	**70.170 = 13%**	**10.050 = 2%**
Amsterdam	399.920	269.720 = 67%	66.370 = 17%	57.940 = 14%	5.890 = 1%
's-Gravenhage	233.430	148.350 = 64%	47.200 = 20%	33.750 = 14%	4.130 = 2%
Utrecht	140.300	101.640 = 72%	21.950 = 16%	14.610 = 10%	2.100 = 1%
Nederland	**7.272.770**	**4.597.630 = 63%**	**1.885.340 = 26%**	**679.230 = 9%**	**110.570 = 2%**

[1]): Inclusief huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron. Landelijk zowel als regionaal als in Rotterdam betreft dit ongeveer een half procent van de huishoudens.

61% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2014 inkomen uit arbeid (loon of winst als zelfstandige): 59% in Rotterdam, en 63% elders in de regio. Landelijk had 63% van de huishoudens hun inkomen (mede) uit arbeid. Het verschil tussen Rotterdam en de rest van de regio komt geheel voor rekening van het grote aantal Rotterdamse huishoudens met een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste inkomensbron: 17%. Elders in de regio was dit maar 8%. Het aandeel pensioenontvangers is in Rotterdam een stuk lagerdan elders in de regio.
Verder zijn de onderlinge verschillen in de regio ruwweg samen te vatten als: "hoe groter de gemeente, hoe groter het percentage huishoudens dat tot de uitkeringsontvangers behoort".
De inkomens van de werkenden (niet in de tabel opgenomen) waren overal overigens natuurlijk een stuk hoger dan die van de gepensioneerden en die van de uitkeringsontvangers.

Ontwikkeling van het aantal huishoudens met inkomen naar belangrijkste bron

In onderstaande tabel is de ontwikkeling aangegeven van het percentage huishoudens die loon of winst (als zelfstandige) als belangrijkste bron van inkomen hadden.

	Aantal huishoudens 1-1-'15	Loon of winst in 2014[1]	Idem in 2013	Idem in 2012	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006	Idem in 2005
Albrandswaard	9.940	6.920 = 70%	70%	71%	72%	72%	73%	72%	71%	71%	71%
Barendrecht	18.380	12.850 = 70%	71%	71%	71%	72%	73%	73%	73%	73%	73%
Bernisse			65%	66%	67%	67%	68%	67%	68%	68%	68%
Brielle	7.300	4.690 = 64%	64%	65%	66%	67%	68%	68%	68%	69%	68%
Capelle aan den IJssel	29.730	18.310 = 62%	63%	64%	65%	65%	67%	67%	67%	67%	66%
Hellevoetsluis	16.960	10.800 = 64%	65%	66%	67%	68%	69%	69%	69%	69%	68%
Krimpen aan den IJssel	12.000	7.150 = 60%	60%	61%	62%	62%	64%	64%	64%	64%	64%
Lansingerland	21.920	16.150 = 74%	74%	74%	74%	75%	75%	75%	74%	74%	74%
Maassluis	14.290	8.480 = 59%	60%	61%	61%	62%	62%	63%	62%	62%	63%
Nissewaard	38.000	23.980 = 63%									
Ridderkerk	20.190	12.000 = 59%	60%	61%	61%	61%	62%	61%	61%	62%	61%
Rotterdam	288.070	170.740 = 59%	60%	60%	61%	61%	62%	62%	61%	59%	58%
Rozenburg							65%	66%	66%	65%	66%
Schiedam	34.890	21.790 = 62%	63%	63%	64%	64%	65%	66%	64%	63%	62%
Spijkenisse			64%	65%	66%	66%	68%	68%	68%	67%	67%
Vlaardingen	33.400	19.650 = 59%	59%	60%	61%	61%	63%	62%	61%	60%	59%
Westvoorne	6.310	3.770 = 60%	60%	60%	62%	63%	64%	62%	62%	63%	63%
Stadsregio excl. Rotterdam	**263.310**	**166.540 = 63%**	**64%**	**65%**	**65%**	**66%**	**67%**	**67%**	**66%**	**66%**	**65%**
Rotterdam	288.070	170.740 = 59%	60%	60%	61%	61%	62%	62%	61%	59%	58%
Stadsregio incl. Rotterdam	**551.380**	**337.280 = 61%**	**62%**	**62%**	**63%**	**63%**	**64%**	**64%**	**63%**	**62%**	**61%**
Amsterdam	399.920	269.720 = 67%	68%	68%	68%	68%	68%	68%	67%	66%	64%
's-Gravenhage	233.430	148.350 = 64%	64%	65%	65%	66%	66%	66%	64%	63%	62%
Utrecht	140.300	101.640 = 72%	73%	73%	73%	73%	73%	73%	72%	70%	69%
Nederland	**7.272.770**	**4.597.630 = 63%**	**64%**	**64%**	**65%**	**65%**	**66%**	**66%**	**65%**	**65%**	**64%**

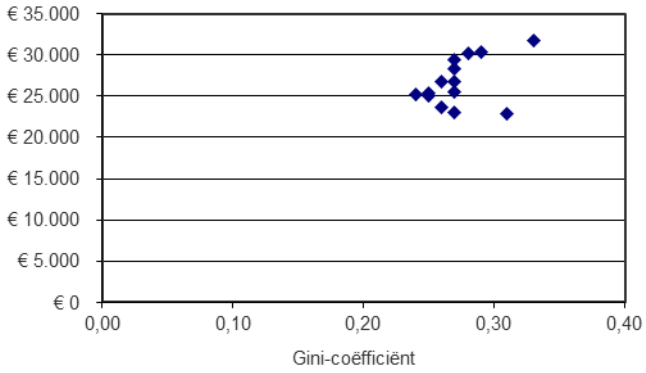
[1]): Sinds 2009 inclusief huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron. Landelijk zowel als regionaal als in Rotterdam betreft dit ongeveer een half procent van de huishoudens.

Het percentage huishoudens met inkomen uit arbeid (loon of winst als zelfstandige) ligt in de Rotterdamse regio al jaren iets onder het landelijke percentage. In Rotterdam was het altijd nóg wat lager dan elders in de regio, en elders in de regio altijd iets hoger dan landelijk, doch de laatste paar jaar is dat laatste verschil verwaarloosbaar.

Inkomensongelijkheid

Het Regionaal Inkomens Onderzoek bevat sinds 2012 ook gegevens over de inkomensongelijkheid in Nederland en op gemeentelijk, wijk- en buurtniveau. Het betreft hier de zogeheten Gini-coëfficiënt: een getal tussen 0 en 1, waarbij 0 correspondeert met volledige gelijkheid (iedereen heeft het zelfde inkomen) en 1 met volledige ongelijkheid (één persoon of huishouden heeft al het inkomen, en de rest heeft geen inkomen). Landelijk bedroeg deze coëfficiënt in 2014 0,29; een waarde die volgens gegevens op de elektronische databank *Statline* van het CBS al jaren nauwelijks verandert. Onderstaande tabel toont de inkomensongelijkheid in de gemeenten in de Rotterdamse regio in 2012, 2013 en 2014 op basis van het gestandaardiseerd huishoudensinkomen van particuliere huishoudens met een bekend inkomen. In tegenstelling tot bij andere tabellen zijn hier studentenhuishoudens wél ook meegeteld.
De mate van inkomensongelijkheid zegt overigens nog niets over de *hoogte* van de inkomens, of de mate van armoede; zo zal de inkomensongelijkheid in een gebied bijvoorbeeld ook kleiner zijn naarmate er meer minima (met allemaal een zelfde inkomen!) wonen.

	Aantal huish. 1-1-'15[1]	Gini-coëf-ficiënt	Idem in 2013	Idem in 2012
Albrandswaard	9.980	0,28	0,27	0,26
Barendrecht	18.500	0,27	0,26	0,26
Bernisse			0,25	0,25
Brielle	7.330	0,27	0,26	0,28
Capelle aan den IJssel	30.120	0,27	0,27	0,26
Hellevoetsluis	17.050	0,26	0,25	0,25
Krimpen aan den IJssel	12.060	0,27	0,26	0,26
Lansingerland	22.030	0,29	0,28	0,28
Maassluis	14.410	0,25	0,24	0,24
Nissewaard	38.290	0,24		
Ridderkerk	20.310	0,25	0,24	0,24
Rotterdam	306.810	0,31	0,30	0,30
Schiedam	35.630	0,27	0,27	0,26
Spijkenisse			0,23	0,23
Vlaardingen	33.860	0,26	0,26	0,25
Westvoorne	6.330	0,33	0,31	0,31
Stadsregio excl. R'dam	**265.900**	**.**	**.**	**.**
Rotterdam	306.810	0,31	0,30	0,30
Stadsregio incl. R'dam	**572.710**	**.**	**.**	**.**
Amsterdam	436.410	0,37	0,36	0,35
's-Gravenhage	244.300	0,33	0,32	0,32
Utrecht	168.480	0,36	0,35	0,35
Nederland	**7.556.320**	**0,29**	**0,28**	**0,28**

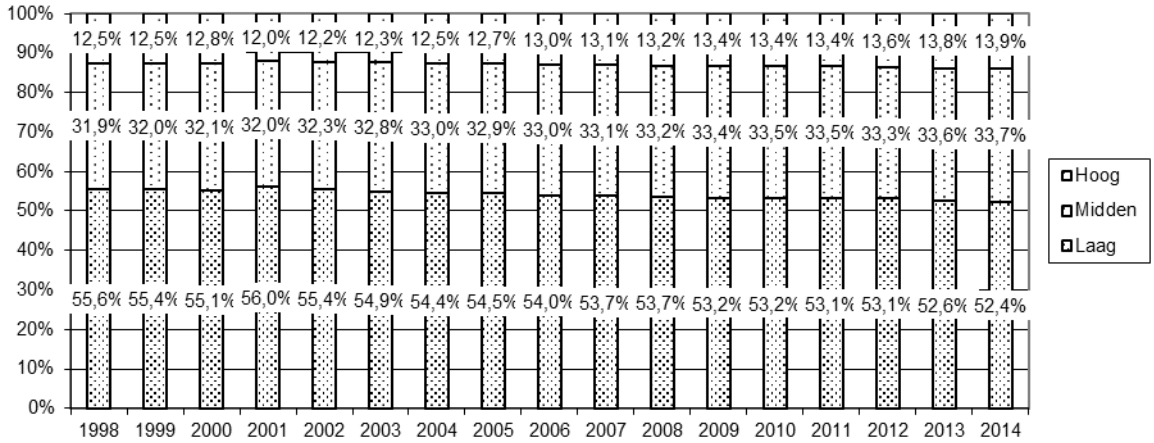
[1]): Particuliere huishoudens met een bekend inkomen, inclusief studentenhuishoudens.

De inkomensongelijkheid is in Rotterdam iets hoger dan landelijk, en in de overige regiogemeenten (afgezien van Westvoorne en Lansingerland) iets lager. Ook in de andere drie grote steden is de inkomensongelijkheid wat groter dan landelijk; zelfs ook nóg wat groter dan in Rotterdam.
Een eenduidig verband met de hoogte van het gemiddelde inkomen of met het aandeel lage inkomens of sociale minima is in de Rotterdamse regio niet te zien. Wel lijkt er een verband tussen het gemiddelde inkomen en de mate van ongelijkheid in de zin dat de ongelijkheid groter is naarmate het gemiddelde inkomen in een gemeente hoger is. De gemeenten met de laagste inkomens (Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen; de drie onderste stippen in de grafiek) passen echter niet tot nauwelijks in dat beeld.

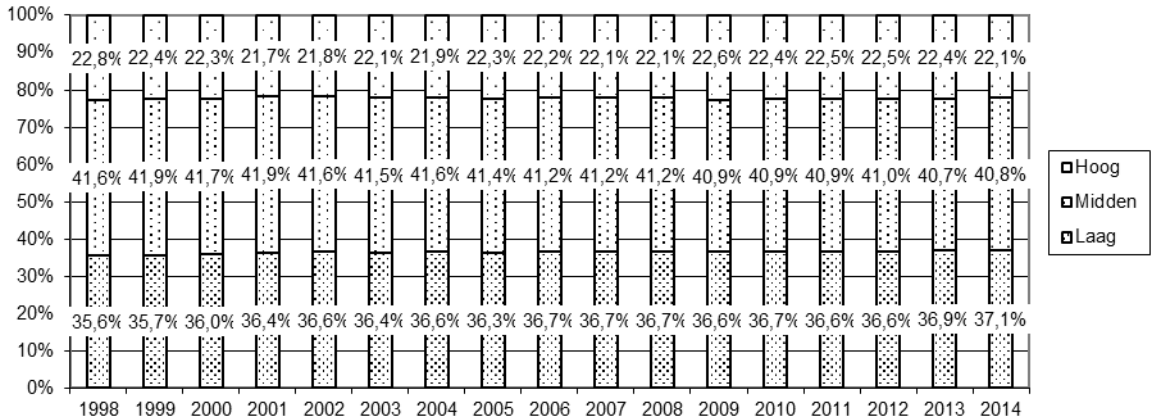
Nawoord: De afstand tussen stad en regio

Van oudsher wonen in Rotterdam veel meer huishoudens met lage, en veel minder huishoudens met midden- en hoge inkomens dan elders in de regio. Zoals op blz. 4 te zien was, had in 2014 in Rotterdam 52% een laag inkomen, 34% een middeninkomen en 14% een hoog inkomen, terwijl elders in de regio deze percentages 37%, 41% respectievelijk 22% bedragen. Deze percentages, en dus ook de verschillen tussen stad en regio, veranderen heel langzaam, zoals uit onderstaande grafieken blijkt. In Rotterdam daalt het aandeel lage inkomens met zo'n 0,2%-punt per jaar en stijgt het aandeel hoge inkomens met zo'n 0,1%-punt per jaar; elders in de regio is in een nóg trager tempo sprake van een omgekeerde ontwikkeling.

Lage, midden- en hoge inkomens in Rotterdam:

Lage, midden- en hoge inkomens in de rest van de regio:

Bij gestandaardiseerde inkomens is het beeld niet anders.

Deze Feitenkaart bevat een selectie van de meest interessante gegevens uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek*. Een groot aantal soorten nadere gegevens is op aanvraag beschikbaar.
Voor alle verdere inlichtingen: Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.

Onderzoek en Business Intelligence; januari 2017.
Projectnummer 5005.
Auteur: Paul de Graaf.
Voor meer informatie: http://www.rotterdam.nl/onderzoek.

Gemeente Rotterdam